

Nr 49.

Av herr **Gustafson** i Kasenberg m. fl., *angående förräntningen av det i Trollhätte kanal nedlagda kapitalet.*

I uttalande till statsrådsprotokollet den 3 januari 1931 vid anmälan av de frågor, som tillhöra regleringen av utgifter för kapitalökning för budgetåret 1931/1932, omnämner statsrådet och chefen för finansdepartementet, att vattenfallsstyrelsen upptagit frågan om nedskrivning av det bokförda värdet av Trollhätte kanal med 4,300,000 kronor. I yttrande häröver hade fullmäktige i riksgäldskontoret föreslagit en ytterligare nedskrivning av det i Trollhätte kanal nedlagda lånekapitalet med 5,000,000 kronor. Själv hade departementschefen icke, på grund av den korta tid, som stått till förfogande för ärendets beredning, kunnat taga ställning till detta spörsmål.

Frågan om nedskrivning av det i Trollhätte kanal nedlagda kapitalet har emellertid för näringslivet i de av kanalen beroende orterna vid Vänern och där omkring en mycket stor betydelse och fordrar ett snart avgörande. Med denna fråga sammanhänger nämligen en för dessa orter synnerligen betydelsefull fråga, nämligen frågan om taxor för transporter å Trollhätte kanal, vilken fråga är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Den för närvarande provisoriskt gällande taxan för nämnda kanal fastställdes av Kungl. Maj:t den 17 juni 1921 och förlängdes genom beslut den 10 december 1926 att med vissa ändringar gälla tills vidare intill utgången av år 1930. Genom beslut den 31 december 1928 förklarade Kungl. Maj:t vidare, att de avgifter, som utgå enligt nämnda taxa, finge med vissa undantag tills vidare under åren 1929 och 1930 höjas med tjugu procent. I avbidan på beslut i den nu vilande taxefrågan har Kungl. Maj:t förklarat, att den gamla taxan med därå medgiven förhöjning skall gälla tills vidare under år 1931, intill dess ny taxa kan bli fastställd.

Det nu av vattenfallsstyrelsen upprättade taxeförslaget företer i stället för sänkning av avgifterna, som man kunnat vänta med hänsyn till nu rådande konjunkturer, tvärtom höjning av dessa. Sålunda hava fartygsavgifterna, särskilt för fartyg över 200 register-ton, undergått en väsentlig förhöjning. Vidare hava flera varutariffer höjts, sålunda hava avgifterna för osågat virke höjts med omkring 15 à 20 procent och för props med 39 procent. Vattenfallsstyrelsen beräknar att med utgångspunkt från trafiken på kanalen år 1929 erhålla en ökning av trafikinkomsterna från 1,434,000 kronor år 1929 till 1,585,000 kronor eller något mer än 10 procents ökning.

Det bokförda värdet av kanalen utgör för närvarande 29,700,000 kronor, varför förräntningen om förslaget genomföres skulle bliva 2,15 procent. Därest den av vattenfallsstyrelsen föreslagna nedskrivningen av kapitalet göres, skulle avkastningen bliva 2,50 procent.

Det är givet att vattenfallsstyrelsen, med statsmakternas direktiv att söka erhålla full förräntning, vilken enligt vattenfallsstyrelsen skulle utgöra 4,4 procent, av det i anläggningen nedlagda kapitalet, även i fortsättningen kommer att sträva efter att hålla taxan vid nu föreslagna nivå eller möjligen i framtiden försöka att få den ytterligare höjd. På grund av den rådande depressionen och näringslivets betryckta läge är det emellertid högeligen önskligt att få till stånd en sänkning av åtminstone 10 procent å nu gällande taxa. Även för staten torde det vara av ett stort intresse, att den industri, som, sedan kanalen tillkom, uppstått vid Vänern, bibehålles och icke tvingas att inskränka eller helt nedlägga driften. Kan den trots nuvarande förhållanden bibehållas i full utsträckning, bör staten på allt sätt medverka härtill, då därigenom större skatteunderlag erhålles både genom industriens och den därav beroende befolkningens ökade välstånd. Direkta utgifter genom höjda arbetslöshetsunderstöd undvikas dessutom. Vidare har staten såsom skogsägare omkring Vänern fördelar av att trävaruindustrien kan kämpa sig igenom de nuvarande svåra tiderna. Härtill kommer, att vid lägre taxor och ett blomstrande näringsliv det finnes utsikter för att kanalen inom åtskilliga tiotal år kan erhålla en så stegrad trafik, att dess inkomster, trots sänkningen av taxan, ökas.

Vid kanalens tillkomst träffade statsmakterna överenskommelse med vissa kommuner om fördjupning av hamnar och farleder, och beräknades vid ingåendet av dessa överenskommelser, att kanaltaxorna icke skulle behöva höjas. För dessa kommuner skulle det givetvis medföra stort avbräck, om på grund av höga taxor i kanalen svårigheter skulle uppstå för sjöfarten i och industrien vid Vänern. Även hava tillkommit nya järnvägar, vid vilkas anläggning kalkylerades med utvidgad sjöfart från Vänern.

För att kunna åstadkomma denna önskade sänkning av taxan är det emellertid nödvändigt, att man antingen beträffande Trollhätte kanal ändrar på de direktiv, som gälla för statens affärsverk att de skola eftersträva skäligen förräntning på det i vederbörande affär nedlagda kapitalet, eller också att det verkställes sådana avskrivningar på kanalens bokförda värde, att skäligen förräntning därå erhålles, även därest taxan sänkes.

Med stöd av vad vi sålunda anfört få vi hemställa,

att riksdagen måtte för sin del uttala sig för sådan lättnad i direktiven för vattenfallsstyrelsen beträffande förräntning av det i Trollhätte kanal nedlagda kapitalet, att styrelsen erhåller frihet att se förräntningsproblemet på lång sikt och att söka dess lösning främst genom allsidigt främjande inom kanalens verkningsområde av det av densamma berörda nä-

ringslivet, även om detta skulle leda till sänkning av kanal-taxan, eller också besluter sådan avskrivning på det i kanalen nedlagda kapitalet, att skälig förräntning därå erhålles, om nuvarande år 1921 fastställda och sedermera förlängda taxa fortfarande tillämpas och därå för nästa femårsperiod behö-
ver utgå ett provisoriskt tillägg av allenast 10 procent i stället för nuvarande 20 procent.

Stockholm den 19 januari 1931.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

Nils Persson
i Grytterud.

Nils Nilsson
i Karlstad.
